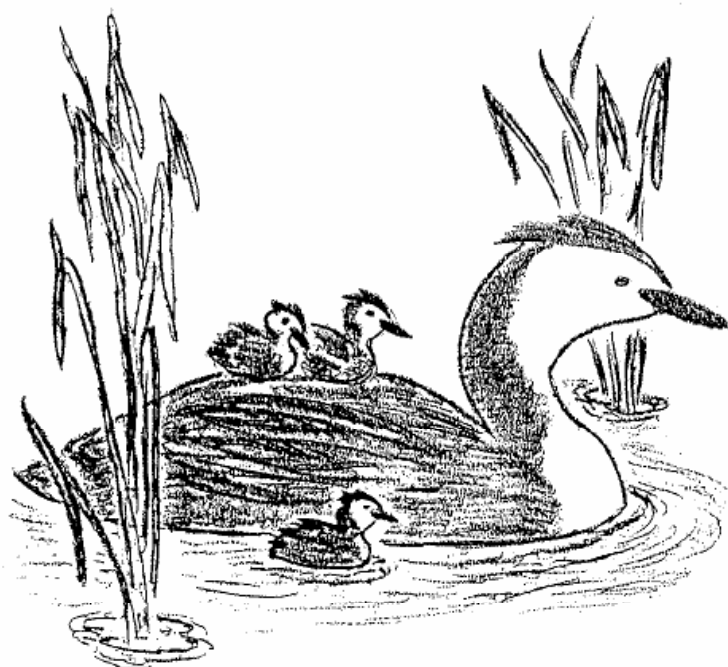

SUOMUSSALMEN KUNNAN

VARHAISKASVATUS- SUUNNITELMA

SUOMUSSALMEN KUNNAN VARHAISKASVASTUSSUUNNITELMA

1. VARHAISKASVATUS SUOMUSSALMELLA.....	1
Johdanto	
Suomussalmen kunta	
Varhaiskasvatuksen toiminnan kuvaus;	
Kunnallinen päiväkotihoito	
Perhepäivähoito	
Ryhmäperhepäivähoito	
Plp	
2. VARHAISKASVASVATUKSEN ARVOT.....	2-3
3. VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTA-AJATUS JA KASVATUKSELLINEN TAVOITE.....	4-5
4. VARHAISKASVATUKSEN MENETELMÄT JA TOIMINTATAVAT.....	6
4.1. Säännöllisesti toistuvat perushoitotilanteet.....	6
4.2. Leikki.....	7
4.3. Liikunta.....	8
4.4. Sisältöalueet.....	9
4.5. Varhaiskasvatusympäristö.....	10
4.6. Oppimisen pedagogiset periaatteet.....	11
5. VARHAISKASVATUKSEN MONITAHOINEN YHTEISTYÖ.....	12
5.1. Kasvatuskumppanuus.....	12
5.2. Yhteistyötahot.....	13
6. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN.....	14-15
7. ERI KIELI- JA KULTTUURITAUSTAISTEN LASTEN VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN.....	16
8. LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN JA SEURANTA	
9. TOIMINNAN TOTEUTAMISEN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN.....	18

LIITE; lapsen yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma

JOHDANTO

Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää kasvua, kehitystä ja oppimista. Tarvi- taan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatus- kumppanuutta, jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostuu lapsen kannalta kokonaisuudeksi.

Yhteiskunnan järjestämä, valvoma ja tukema varhaiskasvatus koostuu hoidon, kas- vatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen merkitys. Lähtökohtana on kasvatustieteelliseen, erityisesti varhaiskasvatukseen, mutta laaja-alaiseen, monitieteiseen tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, ke- hityksestä ja oppimisesta.

Varhaiskasvatuksen keskeinen voimavara on ammattitaitoinen henkilöstö. Laaduk- kaan varhaiskasvatuksen kannalta on olennaista, että koko kasvatusyhteisöllä ja jo- kaisella yksittäisellä kasvattajalla on vahva ammatillinen osaaminen ja tietoisuus.

Suomussalmen varhaiskasvatus perustuu varhaiskasvatuksen valtakunnallisiin lin- jauksiin ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sekä lasten päivähoitoa ja esi- opetusta koskeviin lakiin ja asetuksiin.

1.VARHAISKASVATUS SUOMUSSALMELLA

Suomussalmen kunta

Suomussalmen kunnan arvot ovat oikeudenmukaisuus, yhteisvastuullisuus, turvallisuus, kestävä kehitys ja muutosvalmius.

Varhaiskasvatus on Suomussalmen kunnassa sivistystoimen hallinnoimaa. Varhaiskasvatuspalvelujen keskeinen toteuttamismuoto on päivähoito ja siitä vastaavat kunnanhallitus, sivistysjohtaja ja päivähoiton johtaja.

Varhaiskasvatuksen toiminnan kuvaus

Päiväkodit:

Suomussalmen kunnassa on kaksi päiväkotia, Ruukinkankaan päiväkotia ja Pitämän päiväkotia, joissa molemmissa on 21- hoitopaikkaa lisäksi Pitämän päiväkodissa toimii erikseen 20-paikkainen esikoululaisten ryhmä. Ruukinkankaan päiväkotia tarjoaa myös aamu- ja iltahoitoa.

Ryhmäperhepäivähoito:

Ryhmäperhepäiväkoteja on 2. Ämmänsaaren ryhmäperhepäiväkotia toimii vuorohoitoyksikkönä ja siinä on 20 -kokopäivähoitopaikkaa. Kirkonkylän ryhmäperhepäiväkodissa on 12 –kokopäivähoitopaikkaa ja tarvittaessa siinä järjestetään aamu- ja iltahoitoa.

Perhepäivähoito:

Perhepäivähoitajia on vakituudessa työsuhhteessa 18, tarvittaessa palkkaamme määräaikaista päivähoitajia, jolloin kotona hoitavien perhepäivähoitajien määrä voi nousta 25:een.

Kolmiperhepäivähoito:

Kolmiperhepäivähoitajia on vuodessa 1-2. Päivähoito tapahtuu lasten kotona ja siellä voidaan hoitaa useamman perheen lapsia kerralla.

Pienten Lasten Päivä

Sivukylillä; Vaarannivassa ja Piispajärvellä, kerran viikossa tapahtuvaa 4-5-vuotiaille lapsille suunnattua ryhmätoimintaa. Lapsia toimintaan osallistuu n.10 lasta/paikka/kerta. Toimintaa järjestetään, jos lapsia on 5 tai enemmän.

2. VARHAISKASVATUKSEN ARVOT

Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu keskeisiin kansainvälisiin lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin, kansallisiin säädöksiin ja muihin ohjaaviin asiakirjoihin. Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen arvoista keskeisin on lapsen ihmisarvo. Tähän perusarvoon liittyneenä sopimus kattaa neljä yleisperiaatetta, jotka ovat:

- syrjintäkielto ja lasten tasa-arvoisen kohtelun vaatimus
- lapsen etu
- lapsen oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen
- lapsen mielipiteen huomioon ottaminen

Suomen perusoikeussäännöksistä, muusta oikeussäätelystä ja asiakirjaininformaatiosta voidaan johtaa lapsen oikeuksia konkretisoivat varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet.

Suomussalmen varhaiskasvatuksen arvot ovat turvallisuus, rakkaus, huolenpito, rehellisyys ja leikki. Arvot määriteltiin vanhemmille ja henkilöstölle tehdyillä kyselyillä.

- Turvallisuus: kasvuympäristö on fyysisiltä ja psyykkisiltä ominaisuuksiltaan turvallinen:
  - # varhaiskasvatuksen tilat ja välineet turvallisia
  - # varhaiskasvatuksen henkilöstö on päivähoitoasetuksen mukainen, niin määrällisesti kuin koulutuksellisesti
  - # rajat ja säännöt ovat selkeät, lapsen ikätason huomioivat ja yhtenevät vanhempien ja henkilökunnan kesken.
- Rakkaus ja huolenpito: Rakkaus näkyy varhaiskasvatuksessa kiireettömänä ilmapiirinä, jossa on aikaa ja aitoa kiinnostusta lasta kohtaan, lapsi kokee että hänestä välitetään. Jokainen lapsi nähdään yksilönä huomioiden hänen kasvunsa ja kehityksensä erityispiirteet. Menetelmänä hyväksyntä, kannustaminen sekä rajojen asettaminen ja niistä johdonmukaisesti kiinni pitäminen. Varhaiskasvatusta toteutetaan hyvässä vuorovaikutuksessa lasten ja heidän vanhempiensa kanssa.

- Rehellisyys: näkyy päivittäisessä toiminnassa lasten kanssa, kun pohdimme oikeaa ja väärää, hyvää ja pahaa, totuutta ja valhetta. Rehellisyys näkyy myös yhteistyössä vanhempien kanssa ja työyhteisön sisällä.
- Leikki: Leikki on lapsen elämää. Sen avulla lapsi tutustuu ympäröivään todellisuuteen. Leikissä lapsen sisäinen ja ulkoinen maailma kohtaavat. Aikuisen mahdollistaa leikin ja havainnoi sitä.

TOIMINTA-AJATUS

Suomussalmen varhaiskasvatus tarjoaa lapselle turvallisen päivähoitoympäristön, jossa hän saa hoitoa, rakkautta, aikaa leikkiä sekä ohjausta ja kannustusta kehittyäkseen minäkuvaltaan myönteiseksi ja rehelliseksi suomussalmelaiseksi. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhdessä vanhempien kanssa tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Erityistä tukea tarvitsevalle lapselle järjestetään kuntouttavaa varhaiskasvatusta yhteistyössä muiden kuntoutusta antavien tahojen kanssa.

3. VARHAISKASVATUKSEN KASVATUKSELLINEN TAVOITE

Leikin merkitys korostuu järjestämällä sille riittävästi monipuolisia mahdollisuuksia. Kasvatusilmapiiri on turvallinen, lasta omatoimisuuteen ohjaava ja itsetuntoa tukeva. Varhaiskasvatushenkilöstö pyrkii turvaamaan mahdollisimman pysyvän ja turvallisen kasvuympäristön.

Vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja empaattisuuden kehittäminen on tärkeä osa varhaiskasvatusta. Lasta ohjataan toisten huomioonottamiseen ja erilaisuuden suvaitsemiseen.

Varhaiskasvatushenkilö on tietoinen lapsen kehityksestä ja soveltaa tietoa tukeakseen lapsen henkilökohtaista kasvua ja kehitystä. Jokainen lapsi nähdään sinällään arvokkaana – omine yksilöllisine tarpeineen. Lapsen kasvua ja kehitystä vaikeuttavat tekijät pyritään havaitsemaan mahdollisimman varhain.

UUSIEN ASIOIDEN OPPIMISEN ILO

KIELEN JA
PUHEEN-
KEHITTÄMINEN

OMATOIMISUUS
PÄIVITTÄISET TOIMINNOT:
- ruokailu
- pukeminen
- siisteys
- tavaroista huolehtiminen

SOSIAALINEN
KÄYTTÄYTYMINEN

TUNTEIDEN
ILMAISEMINEN,
MINÄKÄSITYKSEN
VAHVISTUMINEN

OMAA KULTTUURIIN
JA
KULTTUURIPERINTÖÖN
TUTUSTUMINEN

MOTORISET
TOIMINNOT
-karkea – ja hienomoto-
riikka

TASAPAINOINEN
HYVINVOIVA LAPSI

4. VARHAISKASVATUKSEN MENETELMÄT JA TOIMINTATAVAT

4.1. SÄÄNNÖLLISESTI TOISTUVAT PERUSHOITOTILANTEET

Pienen lapsen hyvinvoinnille on tärkeää, että hän oppii oikean unirytmien, saa monipuolista ravintoa ja riittävästi liikuntaa. Lapsen hoitopäivään kuuluu runsaasti perushoitotilanteita (ruokailu, pukeminen ja riisuminen, ulkoilu, nukkuminen, siisteyskasvatus), jotka ovat tärkeitä oppimistilanteita lapsen jokapäiväisessä elämässä.

Perushoitotilanteissa lasta kannustetaan omatoimisuuteen ja annetaan riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia harjoitella niitä. Aikuinen on tarvittaessa valmis ohjaamaan ja auttamaan lasta ja antaa taitojen kehitymisestä positiivista palautetta.

4.2. LEIKKI

Leikki sinällään on lapselle tärkeä ja parhaimmillaan se tuottaa syvää tyydytystä. Lapset eivät leiki oppiakseen, mutta oppivat leikkiessään.

Lapset ovat luovia, kun heille annetaan siihen mahdollisuus. He käyttävät leikkinsä eväinä elettyä elämää ja kokemuksiaan. Leikkiessään lapset hassuttelevat, jäljittelevät, pohtivat ja luovat uutta. Lapsi suunnittelee ja toteuttaa leikin joko yksin, aikuisen kanssa tai yhdessä toisten lasten kanssa. Leikin ohessa kehittyvät myös lapsen vuorovaikutustaidot, kieli, ajattelu, karkea- ja hienomotoriikka, käsitteiden muodostuminen. Leikkiessään lapsi käy läpi myös erilaisia tunnetiloja mm. iloa, pettymystä, ystävyyttä, huomaavaisuutta.

Lapsen leikki kehittyy esineleikistä roolileikkien kautta sääntöleikkeihin ja peleihin. Kasvattajan tulee antaa leikkiville lapsille vapautta, aikaa ja tilaa. Joskus leikki onnistuakseen vaatii ohjausta, jolloin kasvattajan tehtävä on luoda rakenteita ja olla myös osallisena leikin toteutuksessa.

4.3. LIIKUNTA

Päivittäinen liikkuminen on lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun perusta. Liikkuessaan lapsi ajattelee, kokee iloa, ilmaisee tunteitaan ja oppii uutta. Liikkuminen on myös vauhtia ja elämyksiä, hikeä ja hengästymistä. Liikkuminen on lapselle luonnollinen tapa tutustua itseensä, toisiin ihmisiin ja ympäristöönsä. Lapsen tietoisuus omasta kehostaan ja sen hallinnasta luo pohjaa terveelle itsetunnolle.

Kasvattajien tehtävänä on luoda lapsille liikuntaan virittävä ympäristö, poistaa liikuntaan liittyviä esteitä ja opettaa turvallista liikkumista lapsen toimintaympäristössä. Liikuntavälineiden tulee olla lasten käytettävissä myös omaehtoisen liikunnan ja leikin aikana. Ympäröivän luonnon ja alueen liikuntapaikkojen mahdollisuudet hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

4.4. SISÄLTÖALUEET

Lapset oppivat tekemällä ja osallistumalla. Varhaiskasvatuksessa sisältöalueiden avulla kasvattaja pyrkii turvaamaan kokonaisemman ja ehyemmän kuvan ympäristöstä ja maailmasta, jossa lapsi elää.

Lapsen varhaiskasvatuksen keskeiset sisältöalueet ovat:

- matemaattinen: vertaaminen, päättelyminen, laskeminen
- luonnontieteellinen: havainnointi, tutkiminen, kokeileminen, eläimet, kasvit, ympäröivä luonto eri vuodenaikoina
- historiallis-yhteiskunnallinen: kansanperinne/perinneleikit, kotiseudun tuntemus
- esteettinen: aistiminen, tuntemukset ja kokemukset
- eettinen: oikean ja väärän, hyvän ja pahan, totuuden ja valheen pohtiminen sekä niiden aiheuttamien tuntemuksien läpikäyminen
- uskonnollis-katsomuksellinen: uskonnolliset asiat ja ilmiöt, vanhempien kanssa sovitaan lapsikohtaisesti sisällöstä

Kasvatuksen sisältöalueita toteutetaan kokonaisvaltaisesti perushoidon, ohjatun toiminnan, leikin ja muun toiminnan puitteissa.

Yksittäisten, konkreettisten sisältöjen valinnassa lasten omilla kiinnostuksen kohteilla, tarpeilla ja paikallisilla olosuhteilla on ratkaiseva merkitys.

Tarkoituksena ei ole oppiaineiden sisältöjen opiskelu vaan lapsen valmiuksien lisääminen monimuotoisen elämän ymmärtämisessä.

Eri sisältöalueiden aiheet, ilmiöt ja sisällöt liitetään lasten lähiympäristöön, arkeen ja konkreettisiin kokemuksiin niin, että lapset voivat tehdä asioista havaintoja ja muodostaa omia käsityksiään.

4.5. VARHAISKASVATUSYMPÄRISTÖ

Varhaiskasvatusympäristö muodostuu fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten tekijöiden kokonaisuudesta.

Fyysiseen ympäristöön kuuluu rakennetut tilat, ulkoalueet ja luonto.

Hyvin suunniteltu monipuolinen ja joustava varhaiskasvatusympäristö herättää lapsessa mielenkiintoa, kokeilunhalua ja uteliaisuutta sekä kannustaa lasta toimimaan ja ilmaisemaan itseään. Ajankohtaisten aiheiden (esim. vuodenaikojen vaihtelut, tapahtumat, juhlat jne.) huomioiminen ympäristön toteutuksessa sekä ulkona että sisällä antaa lapselle mahdollisuuden osallistua ympäristön uudistamiseen ja ylläpitämiseen. Tarpeenmukainen, riittävä ja toimiva välineistö tarjoavat lapselle mahdollisuuden harjoittaa taitojaan, kokeileminen tuottaa lapselle myös oppimisen iloa.

Psyykkinen ympäristö muodostuu hoitopaikassa vallitsevasta ilmapiiristä. Rauhallinen, kiireetön tunnelma luo turvallisuutta, joka edistää lapsen sopeutumista ryhmään ja vahvistaa hänen itsetuntoaan. On tärkeää, että aikuinen on aidosti lapselle läsnä; kuuntelee ja on kiinnostunut lapsen asioista.

Sosiaalinen ympäristö koostuu vuorovaikutussuhteista. Onnistuneet, toimivat vuorovaikutussuhteet niin aikuisten kuin lasten kesken mahdollistavat yhteistyökyvyn, empatian, toisen kuuntelemisen ja itseilmaisun kulttuuria ja näiden taitojen edelleen kehittymisen.

4.6. OPPIMISEN PEDAGOGISET PERIAATTEET

AIKUINEN

Huolehtii siitä, että varhaiskasvatusympäristö mahdollistaa oppimisen- ja työnilon ja siellä vallitsee suvaitseva, kannustava ja kiireetön ilmapiiri.

Tarjoaa jännittäviä seikkailuja ja löytöretkiä.

Kuuntelee aktiivisesti, mitä lapsi kertoo tai kysyy, vastaa kysymyksiin tai ohjaa lasta vastauksen löytämiseen.

Kannustaa lasta tekemään kysymyksiä, ilmaisemaan omia käsityksiään ja mielipiteitään.

Ohjaa lasta havainnoimaan, tutkimaan ja pohtimaan asioita ja ilmiöitä.

Antaa lapselle mahdollisuuden työskennellä ryhmässä tai yksin.

Havainnoi lapsen toimintaa ja sen pohjalta arvioi omaa työtään ja varhaiskasvatusympäristöään.

LAPSI

Luontaisesti utelias ja aktiivinen tutkija.

On jatkuvasti vuorovaikutuksessa fyysisen ja sosiaalisen ympäristön kanssa.

Liittää uutta tietoa aikaisempiin tietoihin, kokemuksiin ja käsityksiin asioista.

Oppii spontaanisti leikin kautta.

Harjoittelee arvioimaan omaa toimintaansa.

Harjoittelee työskentelemään ryhmässä sekä itsenäisesti.

5. VARHAISKASVATUKSEN MONITAHOINEN YHTEISTYÖ

5.1. KASVATUSKUMPPANUUS

Hyvä lapsuus on ihmiselämän arvokkainta pääomaa. Ihminen tallentaa pienestä alkaen elettyä elämää, kokemuksiaan ja muistojaan. Näiden kokemusten valossa lapsi jäsentää maailmaansa, johon hän tarvitsee lähellä olevia aikuisia.

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Kumppanuudessa vanhemmat ja työntekijät ovat tasavertaisia, mutta erilaisia lapsen tuntijoita. Vanhemmillä on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu sekä oman lapsensa tuntemus.

Kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista, jolloin toimintaa ohjaavat lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen.

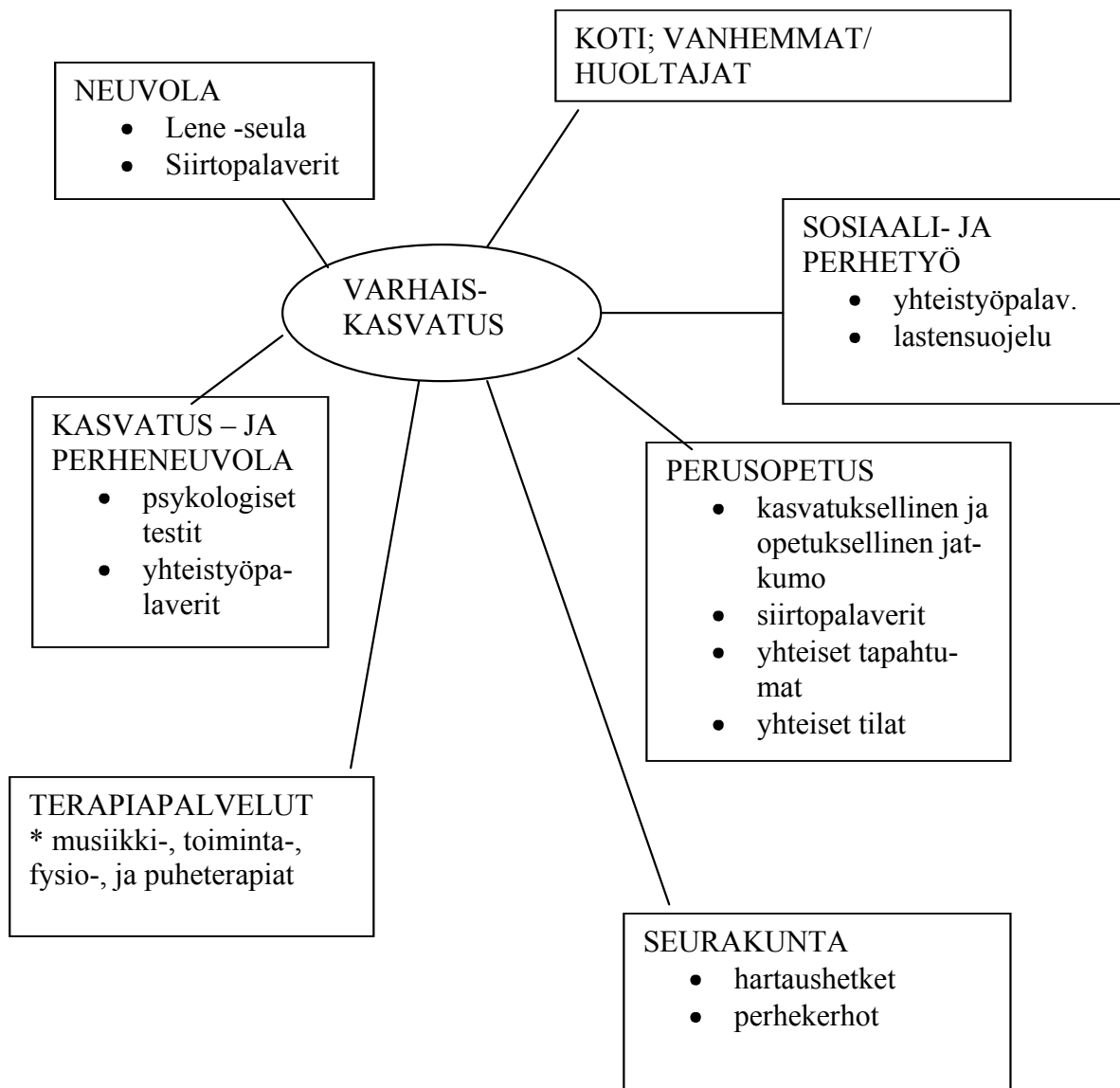
Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät lapselle kahden tärkeän tahon, vanhempien ja varhaiskasvatuksen kasvattajien tiedot ja kokemukset.

Henkilöstö huolehtii siitä, että kasvatuskumppanuus perhekeskeisesti alkaa heti, kun lapsi tulee päivähoidon. Varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen hoitosuhteen alussa, seuranta ja arviointi tapahtuu yhdessä vanhempien kanssa. Vanhempien ja lasten yhteinen puhe siitä, miten aamu on sujunut kotona, millä mielellä lapsi tulee päivähoidon tai kasvattajan kertomukset lapsen päivästä luovat pohjaa yhteiselle ymmärrykselle lapsesta. Vanhempainillat, juhlat ja muut päivähoitopaikan järjestämät tapahtumat ovat tilanteita, jossa vanhemmat voivat tutustua myös muiden lasten vanhempiin.

5.2. YHTEISTYÖTAHOT

Varhaiskasvatus tekee yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Lapsella on tarvittaessa oikeus tukeen niin fyysisten, taidollisten tunne-elämän kuin sosiaalisten taitojen osalta. Yhteistyön keskeisenä tavoitteena on mahdollisimman varhainen puuttuminen riskitilanteissa. Vanhempien ja kasvattajien tuntemus ja ymmärrys lapsesta ja hänen vahvuuksistaan luovat pohjan lapsen tuelle ja sen toteutumiselle.

6. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Erityiseen tukeen varhaiskasvatuksessa ovat oikeutettuja lapset, jotka tarvitsevat tukea fyysisen, taidollisen, psyykkisen tai sosiaalisen kehityksen ja kasvun alueella. Tuen tarve voi syntyä, jos lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen edellytykset ovat heikentyneet sairauden, vamman tai toimintavajavuuden vuoksi tai jos lapsen kasvuolot vaarantavat tai eivät turvaa hänen terveyttään tai kehitystään.

Lähtökohtana lapsen tuen tarpeen arvioimiseen on vanhempien ja kasvatushenkilöstön huoli lapsen kehityksestä tai aiemmin todettu erityisen tuen tarve. Kuntamme erityislastentarhanopettaja on vanhempien ja päivähoidon käytävissä tuentarvetta arvioitaessa, sopivinta päivähoitomuotoa mietittäessä ja kun käytännön varhaiskasvatuksen yhteisiä suunnitelmia laaditaan, toteutetaan ja arvioidaan.

Arvioitaessa lapsen tuen tarvetta on tärkeää tunnistaa ja määritellä lapsen toimintamahdollisuudet eri ympäristöissä ja erilaisissa kasvatuksellisissa tilanteissa, huomioida hänen vahvuutensa ja kiinnostuksensa kohteet. Arvioinnin tueksi hankitaan tarvittavat asiantuntijoiden lausunnot. Varhaiskasvatuksen tukitoimet aloitetaan heti, kun tuen tarve on havaittu, koska peruseriaate on tarjota erityistä tukea mahdollisimman pitkälle yleisten varhaiskasvatuspalveluiden yhteydessä järjestämällä toimintaa ja varhaiskasvatusympäristö niin, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua täysipainoisesti ryhmän toimintaan.

Varhaiskasvatuksen tukitoimina fyysistä, psyykkistä ja kognitiivista ympäristöä mukautetaan lapselle sopivaksi ja varhaiskasvatuksen kuntouttavia elementtejä käytetään suunnitelmallisesti lapsen hyväksi.

Kuntouttavia elementtejä ovat:

- struktuuri eli rakenne, jolla käsitellään ajan, paikan, ihmisten ja toiminnan säännöllisyyttä, pysyvyyttä ja jäsenyneyttä. Struktuurin avulla lapsi pystyy ennakoimaan toimintaa ja hänen käyttäytymiseensä kohdistuvia odotuksia.

- lasten keskinäinen ja kasvattajien ja lasten välinen hyvä vuorovaikutus
- lapsen oman toiminnan ohjaus; lasta opetetaan ajattelemaan ja tekemään päätöksiä, asettamaan tavoitteita ja osatavoitteita sekä tunnistamaan omaa onnistumistaan ja osaamistaan. Hänelle opetetaan päivittäisiin toimiin liittyviä taitoja ja toimintaa helpottavia tottumuksia.
- ryhmätoiminta: lasten keskinäistä vertaistoimintaa ja leikkiä mahdollistetaan ja tuetaan. Lasta ohjataan tunnistamaan ja hallitsemaan sosiaalisen käytäytymisen perustaitoja ja tuetaan omaksumaan ryhmän tapoja ja sääntöjä
- kehityksen osa-alueiden tukeminen: yksittäisten kehityksen osa-alueiden (esim. motorinen kehitys, kielen kehitys ym.) tukeminen liitetään luontevasti muuhun toimintaan yhteisten tavoitteiden suuntaisesti valitsemalla sopivimmat kasvatuksen menetelmät ja sisällöt.

Erityisen tuen mahdollistamiseksi ryhmässä on oltava riittävästi asianmukaisesti koulutettua henkilökuntaa, materiaalia ja välineitä.

Lapsen kuntoutus järjestään kokonaiskuntoutuksena yhteistyössä vanhempien kanssa. Tarpeen mukaan lapsen varhaiskasvatukseen voi liittyä muita tukipalveluja, esim. toimintaterapia, puheterapia, fysioterapia, kuntoutusohjaus. Asiantuntijoiden lausuntojen pohjalta lapselle laaditaan erityisen hoidon- ja kasvatuksen suunnitelma kuntoutuksesta, joka sisältää lapsen kasvulle ja kehitykselle asetettavat tavoitteet ja toimintamenetelmät sekä arvion lapsen vahvuuksista ja oppimiseen liittyvistä riskitekijöistä ja vaikeuksista. Suunnitelmaan kirjataan mikä on päivähoidon ja muiden kuntoutukseen osallistuvien osuus lapsen kuntoutuksessa. Suunnitelma päivitetään sovituin väliajoin.

Oppivelvollisuuden piirissä olevalle lapselle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS.

7. ERI KIELI- JA KULTTUURITAUSTAISTEN LASTEN VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisilla lapsilla tarkoitetaan saamelaisia, romaneja, maahanmuuttajataustaisia lapsia ja viittomakielisiä lapsia. Kulttuurivähemmistöön kuuluvalla lapsella tulee olla mahdollisuus kasvaa monikulttuurisessa yhteiskunnassa oman kulttuuripiirinsä ja suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi.

Vastuu lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisestä ja kehittämisestä on ensisijaisesti perheellä. Varhaiskasvatus tukee eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten mahdollisuutta oppia suomen toisena kielenä luonnollisissa tilanteissa toisten lasten kasvattajien kanssa.

Varhaiskasvatus järjestetään tavallisten varhaiskasvatuspalvelujen yhteydessä siten, että lapsi kuuluu lapsiryhmään ja hänen sosiaalisiaan kontaktejaan ryhmässä tuetaan.

Tulkkipalvelu on käytettävissä tarvittaessa.

8. LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN JA SEURANTA

Yksittäisen lapsen varhaiskasvatus perustuu lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, jonka tavoitteena on ottaa huomioon lapsen yksilöllisyys ja vanhempien näkemys toiminnan järjestämisessä. Suunnitelma laaditaan yhdessä vanhempien kanssa kunnassa käytössä olevalle lomakkeelle. Lapsi voi myös itse osallistua varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen ja arviointiin vanhempien ja kasvattajan yhdessä sopimalla tavalla.

Varhaiskasvatussuunnitelmassa otetaan huomioon lapsen kokemukset, mielenkiinnon kohteet, vahvuudet ja lapsen yksilölliset tuen ja ohjauksen tarpeet sekä tulevaisuuden näkymät. Keskustelussa vanhempien kanssa kiinnitetään erityistä huomioita lapsen kehitystä vastaaviin myönteisiin puoliin. Lapsen hyvinvointiin liittyvät aiheet ja ongelmat tuodaan esille mahdollisimman konkreettisina ja niihin haetaan ratkaisua yhdessä.

Suunnitelman perusteella kasvattaja/henkilöstö voi toimia johdonmukaisesti ja lapsen yksilölliset tarpeet tiedostaen.

Suunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti sekä henkilöstön että vanhempien kanssa.

9. TOIMINNAN TOTEUTTAMISEN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Kunnan ja varhaiskasvatuksen tulosalueen strategiassa huomioidaan varhaiskasvatuksen linjaukset ja suunnitelma. Strategiasta johdetaan talousarvio- ja taloussuunnittelukaudelle sitovat tavoitteet, joiden toteutumista seurataan ja siitä raportoidaan säännöllisesti.

Kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa tarkistetaan ja uudistetaan tarpeen mukaan saatujen palautteiden pohjalta. Varhaiskasvatussuunnitelma toimitetaan aina lautakunnalle hyväksyttäväksi ennen käyttöönottoa. Pidetään yllä arvokeskustelua vanhempien ja lasten kanssa.

Jokaiselle lapselle laaditaan vuosittain oma varhaiskasvatuksen suunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Lasten omat varhaiskasvatussuunnitelmat huomioidaan yksiköiden toimintaa suunniteltaessa.

Laadunarvioinnin yhtenä osana on asiakastyytyväisyyskysely, joka toteutetaan kahden vuoden välein.

Työntekijöiden keskuudessa tehdään työtyytyväisyyskysely kahden vuoden välein ja kehityskeskustelut vuosittain.

Koulutussuunnitelma laaditaan vuosittain varhaiskasvatuksen tulosalueelle.

LAPSEN YKSILÖLLINEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Laadukkaan päivähoidon takaamiseksi laaditaan yhteinen sopimus, johon tarvitaan perheen asiantuntemus omasta lapsestaan sekä päivähoitohenkilöstön kokemus ja osaaminen. Tämän varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on löytää kasvatuskumppaneina kodin ja päivähoidon yhteiset linjat lapsesi kasvatuksessa.

Tämä suunnitelma jää lapsen hoitopaikkaan. Hoitopaikan vaihtuessa tai hoitosuhteen päättyessä annetaan varhaiskasvatussuunnitelma vanhemmille, jotka tarvittaessa huolehtivat sen seuraavaan hoitopaikkaan. Suunnitelma täydentyy lapsen kehityksen myötä, entistä arvioiden ja yksilöllistä kehitystä seuraten. **Päivähoitohenkilöstö on vaitiolovelvollinen kaikissa lastasi ja perhettäsi koskevilla asioissa.**

Täyttäkää lomake rauhassa ja palauttakaa päivähoitopaikkaan sovitusti. Se toimii keskustelun pohjana yhteistä suunnitelmaa laadittaessa ja vuosittain tarkennettaessa.

Lapsen nimi: _____ syntymäaika : _____

Lempinimi: _____

Kotiosoite: _____

Lapsen oma kuva tai piirros itsestä

LAPSEMME / Esitietoja päivähoidon aloitusvaiheessa / Hoitosopimus

LAPSEMME NIMI	Syntymäaika
Kotiosoite	
HOITOPAIKKA	HOIDON ALKAMISPVM
HOITOSUHTEEN KESTO	☐ jatkuva ☐ määräaikainen _____ - _____
LAPSEN HOITOAIKA (päivähoidon työntekijä täyttää)	
	☐ säännöllinen hoitoaika, klo _____ - _____
	☐ työvuorolistan mukaan, toimitettava viimeistään edellisen viikon _____
	☐ sovitut hoitopäivät, hoitopäiväluku / kk
HOIDOSSA TARJOTTAVAT ATERIAT (päivähoidon työntekijä täyttää)	
	☐ aamupala ☐ lounas ☐ välipala ☐ päivällinen ☐ iltapala
VARAHOITOPAIKKATOIVE (lapsi perhepäivähoidossa)	
HUOLTAJIEN YHTEYSTIEDOT	
Äidin nimi	
Osoite, jos eri kuin lapsella	
Puhelinnro kotiin	Puhelinnro työhön
Sähköposti	
Isän nimi	
Osoite, jos eri kuin lapsella	
Puhelinnro kotiin	Puhelinnro työhön
Sähköposti	
Perhesuhde	☐ avio- / avoliitto ☐ eronnut / erillään asuva / ☐ yhteishuoltajuus
Lapsemme sisarukset (nimet, syntymävuodet)	
LAPSEMME SAA HAKEA PÄIVÄHOIDOSTA HUOLTAJIEN LISÄKSI (18 vuotta täyttäneet)	
Nimi	Puhelinnro
Nimi	Puhelinnro
Lapsemme sairastuessa yhteys otetaan	
Lapsemme allergiat, erityisruokavaliot, sairaudet, lääkitys ym. Ruoka-aineallergioista toimitettava lääkärin / terveydenhoitajan todistus.	
Perheemme kotieläimet	

KUVAILKAA LASTANNE JA HÄNELLE TÄRKEITÄ ASIOITA

**MUUT
LAPSELLEMME
LÄHEISET IHMISET:**

**LAPSELLEMME
TÄRKEITÄ
ASIOITA:**

**PERHEESEEMME
KUULUVAT:**

**LAPSEMME
MIELIPUUHAT:**

LAPSEMME ON:

RUOKAILU (ruokatavat, tottumukset, lempiruokat)

muuta huomioitavaa

NUKKUMINEN (unentarve, rituaalit)

muuta huomioitavaa

PUKEUTUMINEN (paleleeko/hikoileeko, omatoimisuus)

muuta huomioitavaa

HOITOON TULO / LÄHTÖ (vanhempien odotukset)

sopimukset

Oletteko jostakin asiasta huolissanne lapseenne tai hoidon aloitukseen liittyen?

Mitä muuta haluaisitte kertoa lapsestanne / perheestänne?

KASVATUKSEN KULMAKIVET

(keskustelemme näistä asioista vuosittain)

Perheellemme tärkeitä asioita ovat...
Mitä haluatte kertoa perheenne elämäkatsomuksesta/uskonnollisesta näkemyksestä ?
Lapsemme kasvatuksessa pidämme tärkeänä, että...
Asetamme lapsellemme rajoja mm. seuraavissa tilanteissa...
Pidämme niistä kiinni näin...
Miten toivotte päivähoiton kasvattajan suhtautuvan lapseenne ?
Kasvatukseen liittyvissä asioissa haluamme tukea...
Lapsemme päivästä haluamme tietää...
Miten haluatte tehdä yhteistyötä? (Kuinka usein, minkälaisista yhteistyömuodoista pidätte/ ette pidä ym.)

YHTEINEN SUUNNITELMA ALOITUSVAIHEEN TOTEUTTAMISESTA

Lapsen päivähoidon aloitusvaiheen sujumiseen vaikuttavat useat eri tekijät, kuten lapsen persoonallisuus, ikä, aikaisemmat hoitokokemukset, lapsen kokemus turvallisuuden tunne, henkilökunnan ja vanhempien välinen vuorovaikutus jne.

Päivähoidon aloitusvaiheen sujuvuuteen kohdistuneissa tutkimuksissa on todettu, että ns. pehmeä alku auttaa lasta sopeutumaan päivähoitoon ja lisää lapsen turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia.

Pehmeään alkuun liittyy tutkimusten mukaan muun muassa seuraavia käytäntöjä:

- lapsi tutustuu ja toimii päivähoidon arjessa ensin yhdessä vanhempiensa tai muun hänelle tutun henkilön kanssa
- lapsi jätetään päivähoitopaikkaan aluksi lyhyeksi aikaa kerrallaan ilman vanhempia tai hänelle tuttua henkilöä.
- pikkuhiljaa päivähoidossa oloaikaa pidennetään
- lasta autetaan pitämään vanhempiaan mielessä päivähoitopäivän aikana esimerkiksi mahdollistamalla soittaminen vanhemmille, vanhempien valokuvien katseleminen tai jonkin vanhemmista muistuttavan ”turvallisuusesineen” mukana pitäminen
- lapselle ilmoitetaan selkeästi, milloin vanhempi on lähdessä, ei koskaan lähdetä lapselta salaa
- mikäli mahdollista yksi ja sama henkilö päivähoitopaikasta (ns. lapsen omahoitaja) ottaa vastuun lapsen aloitusvaiheen toteuttamisesta ja on paikalla lapsen hoitopäivän ajan

MUUT PÄIVÄHOITOON LIITTYVÄT SOPIMUKSET

Ohje: Voitte käyttää alle- tai yliviivauksia valitessanne vaihtoehtoja

Päivähoidon toimintoja valokuvataan ja kuvia käytetään *Kasvun kansioissa*.

Lapsemme saa esiintyä myös valokuvissa, joita tallennetaan hoitokavereiden

Kasvun kansioihin kyllä ei

Lastamme saa videokuvata päivähoidon toiminnoissa kyllä ei

Kuvia ja videoaineistoa, joissa lapsemme on, saa näyttää hoitopaikan toimintaa esittelevissä vanhempainilloissa, koulutustilaisuuksissa, lehtijutuissa tms. kyllä ei

Lapsemme saa osallistua hoitopaikan toimintaan liittyviin retkiin ym. tapahtumiin kyllä ei

Olemme tarvittaessa valmiita maksamaan retkistä ym. tapahtumista 1-5 € / lapsi / tapahtuma kyllä ei

Lapsemme saa osallistua uskontokasvatukseen ja kirkollisiin tilaisuuksiin kyllä ei

Lapsemme saa osallistua teatteriesityksiin / katsoa TV:stä lastenohjelmia kyllä ei

Lastamme koskevilla asioilla saa olla tarpeen mukaan yhteydessä neuvolaan, kouluun ym. päivähoidon yhteistyötahoihin. Ennen yhteydenottoa asiasta keskustellaan aina vanhemman kanssa. kyllä ei

Mahdollisia huomautuksia tai tarkennuksia edellä sovittuihin asioihin

Suunnitelma on laadittu ____ / ____ 20__

Paikka: _____

_____
Huoltajan allekirjoitus

_____
Huoltajan allekirjoitus

_____
Työntekijän allekirjoitus

Olemme saaneet päivähoidosta seuraavat tiedotteet:

- Suomussalmen varhaiskasvatuksen esite ____
- Päivähoitopaikan oma esite ____
- Ohjeita päivähoidossa olevien lasten infektioiden ehkäisyyn ja hoitoon ____